

traktstid nu er utløpet, atter igjen fornyet. Denne kontrakt inneholder ganske fuldstændige bestemmelser om grundeierens forhold til staten, saaledes at gaardbrukerne skal bære ottendeparten av utgifterne ved voldenes tørlægning, at pengene erholdes som laan av offentlige midler rente- og avdragsfrit i 5 à 10 aar, utgifterne fordeles paa grundeierne i forhold til vedkommendes jordstykkets utstrækning og bonitet. Eieendommene er opmaalt og bonitert. Grundeierne forpligter sig til at opdyrke jorden, og hvis evne eller vilje skulde mangle er staten be myndiget til at overlate arbeidet til offentlig administration.

Disse bemerkninger er paa grund av manglende tid først blit nedskrevne et helt aar efterat jeg hadde anledning til at sætte mig ind i Sellsvoldenes dyrknings- og tørlægningsforholde og de dertil hørende dokumenter.

MYRFORSØKSSTATIONER I UTLANDET

AV MYRKONSULENT O. GLÆRUM

I

VI VET, at landbruk er en av de ældste næringsveie, som menneskene har beskæftiget sig med. Man kan som bekjendt finde akerbruk helt op i de ældste kulturhistoriske tider; men det er et gennemgaaende træk, som ogsaa let kan iagttages i vort land, at det var særlig de høiereliggende jordstrækninger — hauger, liskraaninger og aasrygger — hvor egentlig akerbruk blev drevet i de ældre tider; men litt efter litt lærte man ogsaa at nyttiggjøre de lavere liggende ofte sumpige jordstrækninger. Derimot hører den egentlige *dyrkning* av *myrer* til en forholdsvis ny tid. Her og der i litteraturen findes beretninger om, at man i det 16de og 17de aarhundrede med vekslende held hadde forsøkt at dyrke myr; men av *nu* let forklarlige grunde gik myr dyrkingen smaat fremover.

Det er især i Tyskland, at myr dyrkingen i den senere tid har tat et sterkt opsving. Saavel i Norvest-Tyskland som i andre dele av Tyskland er de store *sammenhengende* myrstrækninger meget utbredte. Det er derfor naturligt, at disse milevide øde strækninger kom til at tiltrække sig opmerksomhet, og en bevægelse nærmest bundende i patriotiske hensyn begyndte omkring 1870-tallet for at opdyrke disse efter vore forhold kolossale myrstrækninger. Hertil kom ogsaa endnu et moment, nemlig det humane — hjælpende; thi befolkningen i saadanne distrikter, hvor kun myr og atter myr var grundlaget for deres eksistens, var næsten uten undtagelse forarmede og fattige.

Det var derfor naturligt, at tanken om en forbedring av disse menneskers livsvilkkaar kom op, og det sidste skridt, at spørsmålet

væsentligst kunde løses ved at forbedre dyrknings- og driftsmaaten, fulgte av sig selv.

Naar denne barmhjertighetstanke, kan man si, kunde sammenbindes med den patriotiske, saa forstaar man ogsaa grunden til den sterke bevægelse, som i de sidste 50 aar har været oppe paa myrkulturens omraade i Tyskland, men ogsaa i Østerrige, Danmark og Sverige.

Støtet til oprettelsen av en forsøksstation i Bremen for myrkultur gav egentlig professor Nobbe. I 1876 opnævnte den preussiske stat en permanent central myrkommision, som har til opgave at overvaake og ta initiativ paa alle omraader, hvor staten kommer i berøring med myrspørmaalet.

En av denne kommissions første arbeider var at oprette myrforsøksstationen i Bremen i 1877.

Til leder ansattes den bekjendte professor Dr. M. Fleischer og som kulturtekniker Dr. A. Salfeld.

Til stationens drift blev bevilget kr. 14 985.00.

At gaa noget væsesentlig ind paa denne stations arbeide er uoverkommelig i en kort artikel; jeg skal kun bemerke, at den har hat grundlæggende betydning for myrkulturen saavel i Tyskland som i andre lande.

Man kan sige, at det for tiden er en anstalt som raader over alle de videnskabelige, tekniske og praktiske hjælpemidler, som vor tid besidder paa myrvæsenets omraade, saaledes et kemisk og fysisk laboratorium, et veksthus for potteskulturer og store forsøksfelter saavel paa græsmyrer, overgangsmyrer som paa hvidmosemyrer.

Desuten leder stationen opdyrkningen og bebygningen av Bargstedtermoor paa 2100 maal og av Reitnoor paa 7100 maal, hvilke myrer tilhører staten og opdyrkes og bebygges ved hjælp av straffanger.

For at gi et kort billede av stationens udvikling kan man erindre, at den begyndte med et personale paa 2 mand, som nu er steget til 1 leder, 1 botaniker, 1 laboratorieleder, 9 assistenter i kemi, 7 landbruksudannede assistenter foruten nødvendig kontorphonale og arbejdsfolk til grovere arbeide, og statens bevilgning til stationen er steget fra 14 985 til 95 130 kr. aarlig.

Foruten myrkulturstationen i Bremen er der to saakaldte avelingsstationer i Norvest-Tyskland, en i *Lingen* og en i *Aurich*, hvilke stationer forestaar myrforsøkene i Emsegnene.

I 1901 blev der ogsaa oprettet en myrforsøksstation i *Neu-Hammerstein* for Pommern.

Til ophjælp av myr dyrkningen i denne provins yder staten 52 000 M., som for største delen gaar til forsøksstationen, og som det synes mangler heller ikke denne station arbeidsmark. Man kan kun nævne saadanne tal og navne som Lebamyr paa 154 300 maal, Randowbruch myr paa 110 000 maal, Grobowtal og Kolberger myr paa henholdsvis 40 000 maal og 23 000 maal.

Foruten undersøkende forsøk paa selve stationen anlægges i de forskjellige egne saakaldte mønsterflater, som under stationens ledelse og paa stationens bekostning avgrøftes, opdyrkes og drives nogle aar til veiledning for de omkringboende bønder.

I Bayern er der 8 myrkulturstationer i virksomhet med tilsammen 2120 maal forsøksmark.

- *Bernau* er egentlig hovedstationen, og siden 1900 er den en statsforanstaltning. Stationen har ca. 600 maal myr samt laboratorier, kontorer og nødvendige uthuse.

Foruten egentlig forsøksvirksomhet maa stationens funktionærer paa anmodning av bønderne undersøke deres myrer, utarbeide grøftningsanlæg, omkostningsoverslag m. m. Alt arbeide med saavel befaringsom analyser og karttegning utføres frit.

Mangler de mindre myreiere hensigtsmessige redskaper til myr dyrkning, utlaanes saadanne av forsøksstationen uten godtgjørelse, likesom stationen skaffer de egnede gjødselsorter og saafø med bruksanvisning imot betaling av gjødselens og frøets kostende.

Hvor det gjælder større opdyrkingen enten for enkeltmænd eller aktieselskaper overtager forsøksstationen opdyrkingen av saadanne myrer mot en bestemt betaling pr. maal og imot at avlingen de første par aar tilfalder stationen.

Til saadanne opdyrkningsarbeider anvender forsøksstationen straffanger i et antal fra 160 til 180 stykker foruten en del frie arbeidere.

Det vil maaske føre for langt at gaa ind paa stationens enkelte forsøksarbeider og den betydning den tillægges for myr dyrkingen i Bayern; jeg skal kun for at vise utviklingen av forsøksarbeidet paa myrkulturens omraade i Bayern anføre, at i 1895 var der ansat 2 mand i forsøksarbeidets tjeneste, i 1907 24 mand; i 1895 dreves der forsøk paa 50 maal, i 1907 paa tilsammen 2120 maal. Det var bevilget i 1895 13 386 M., i 1907 164 000 M.

FORSØKSSTATIONER FOR MYRKULTUR OG TORVINDUSTRI I AMERIKA

I DE FORENEDE STATERS KONGRES er der ifølge meddelelse i »Journal of the American Peat Society« fremsat forslag om bevilgning av 25 000 dollars til en forsøksstation for myrkultur og torvindustri, som tænkes henlagt under staternes geologiske undersøkelser.

Staternes myrareal er anslaaet til fra 60 til 100 millioner acres. Hvis 25 millioner herav later sig opdyrke, vil værdien av staternes jordareal forøkes med mindst 2 500 millioner dollars og værdien av den aarlige avling med 750 millioner dollars. Tænker man sig dette